

VALERIU HERȚA: ANTRENAT PREGNANT ÎN CĂUTARE DE EXPRIMARE ARTISTICĂ

Valeriu Herța: portret biografic

Născut la 9 septembrie 1960, în satul Bardar, raionul Hâncești, Republica Moldova. În perioada 1977-1982 studiază arhitectura la Institutul Politehnic din Chișinău. Debutează în 1981 cu lucrări Ex-libris în sala Societății „Prietenii Cărții” din Republica Moldova, iar în 1991 e prezent cu o expoziție personală de acest gen la Muzeul „Mihai Eminescu” din Iași, România. Din 1989, este membru al Asociației Tinerilor Pictori. Tot de atunci este un permanent expozant la manifestările de arte plastice din Republica Moldova și România, o serie de lucrări obținând premii la diverse concursuri. Din 1995, devine membru titular al Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova, iar în perioada 2009-2012 exercită funcția de președinte al Secției Grafică a UAP din Moldova, inițiind, în 2009, și Bienala Internațională de Gravură. Din 1999, este prezentat în mai multe lucrări de referință: Enciclopedia biobibliografică a creatorilor contemporani de Ex-libris, ediția XXIV din Portugalia; Enciclopedia Artiștilor Români Contemporani, vol. VII din 2012; Dicționarul Internațional al Creatorilor de Artă „Allgemeines Künstlerlexicon” din Germania (ediția 2013).

Din 2004, este fondatorul concursului de caligrafie pentru tineri „Crinii Latini” și al colecției „Cabinetul de Stampă” a Bibliotecii Academiei de Științe din Moldova, donând în acest scop 22 din cele mai bune gravuri din creația sa. Pe lângă multiple activități în plan artistic este și lector la Facultatea Arte Plastice și Design a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

La sfârșitul anului 2020 Valeriu Herța a organizat și a desfășurat o expoziție personală la Centrul Expozițional „Constantin Brâncuși” din Chișinău, a șaptesprezecea la număr, cea mai reprezentativă, după propria apreciere, dar și a participanților la vernisaj.

Valeriu Herța este un artist mereu în căutare de sine, de exprimare a eului în diverse genuri și practici. Experimentele în care a fost antrenat l-au ajutat să se definească ca un plastician realizat și un bun educator al tinerilor, ajutându-i să îndrăgească frumosul și să-l întruchipeze în forme artistice într-o alegere a profesiei îndrăgite.

Sala Mare a Centrului Expozițional „Constantin Brâncuși” le-a oferit participanților la expoziția personală jubiliară a lui V. Herța să revină, după o lungă așteptare, în număr considerabil, cu respectarea tuturor măsurilor de protecție impuse, în caldă atmosferă de vizionare și discuții, care s-a încheiat cu o sesiune de autografe din partea sărbătoritului pe albumul lucrărilor editat cu acest prilej.

Vorbitorii s-au întrecut în cuvinte de apreciere și felicitare. Dintre ei îi remarcăm pe D. Bolboceanu, președinte UAP, plasticienii F. Breazu, E. Ajder, V. Cobzac, I. Ciobanu, G. Jalbă ș.a., care ne-au convins că V. Herța este un talentat artist plastic, un om generos, un bun prieten și coleg.

Personal, am fost impresionată de lucrările „Adam și Eva” (2009), „Compoziție lirică” (1990), „Bucovina” (1995), „Artistul și societatea” (1998), „Dialog” (2004), „Roșu și negru” (2004), „Luceafărul” (2015), „Ex-libris. Alexe Rău” (1996), „Strigăt” (2017), „Ritmuri de primăvară” (2006), „Logo” (2002), „Arta” (2008) ș.a.

În continuare, prezentăm cititorilor un portret de creație al autorului, alcătuit din mai multe aprecieri ale unor critici de artă, începând cu cea a regretatului critic de artă Tudor Braga:

„S-au spus cuvinte frumoase despre Valeriu și cu adevăratele așa este, fiindcă e o figură dintre cele mai importante ale artei noastre din sec. XX. Aureliu David nu are un alt urmaș mai frumos decât Valeriu Herța. Se manifestă în diferite genuri ale creativității, precum: grafica, pictura, designul, posedând o mulțime de materiale și procedee, iar în domeniul caligrafiei este un urmaș destoinic al marelui nostru înaintaș Ilie Bogdesco. Este un pictor cu o viziune foarte largă, de la lucrări strict realiste până la lucrări elaborate în limbaj abstract. Este un plastician care dezvoltă tot mai bine și mai bine ceea ce s-a acumulat în cultura noastră”.

Doctor în studiul artelor din Republica Moldova, Eleonora Brigalda-Barbas, consideră:

„Învățate și stăpânite încă din studenție, componentele limbajului plastic au conferit cu timpul individualitatea viziunii lui artistice. Bazate pe tușă simplă, expresivă a caligrafiei, stampele create de el se disting nu numai prin precizia desenului inițial, dar și prin finețea incizării plăcii de metal, masă plastică și abilitatea aplicării acestora pe hârtie”.

Victor Macarie, profesor din Iași, consideră că „Ex-librisurile sale și-au pierdut de mult valoarea de însemn de proprietate asupra unei cărți și au câștigat tot mai mult în caracterul lor de reale opere de artă cu statut de sine stătător”, iar Klaus Rödel, redactor la revista „Nordisk Ex Libris Tidsskrift” din Danemarca, scrie simplu și frumos: „Gravurile semnate de V. Herța sunt interesante și au o calitate artistică deosebită”. O opinie clar definită este și cea a lui Tudor Stăvilă, doctor în studiul artelor din Republica Moldova:

„Este acceptabil faptul când un arhitect de profesie se aventurează în spațiul artelor grafice, în ambele cazuri linia și volumul, amplasarea imaginii în spațiu fiind prioritare. Valeriu Herța depășește acest stereotip, apelând concomitent și la pictură. Ca și în cazul Ex-librisului sau al graficii de șevalet aici sunt prezente atât elemente ale artei tradiționale, figurative, cât și cele ale artei nonfigurative, abstracte. În pictură aceste momente se configurează în asemenea pânze ca: *Drum spre necunoscut* (1993), *Bucovina, El și Ea* (1995), *Artistul și societatea* (1998), *Dialog, Maternitate* (2004), *Ritmuri de primăvară* (2006), *Privindu-l pe Malevici* (2007), un cerc amplu de subiecte unde ambientul cotidian este exclus în afara atenției privitorului”.

Alte două opinii vin din partea lui Ovidiu Petcă și Constantin Prut, ambii din România: „Participarea la concursurile internaționale i-au adus o popularitate bine meritată, dar prea puțin exploatată de artistul modest. Lucrarea pentru Paul Verlaine este o demonstrație a stăpânirii gravurii. Ex-librisurile Paul Verlaine, Michel Butor și, de asemenea, cel dedicat lui M. Valius cu ocazia unui concurs în capitala Lituaniei dovedesc maturitatea sa artistică”; „Valeriu Herța se oprește asupra lui Kazimir Malevici, promotor al suprematismului, despre care spunea: „Înțeleg suprațenia sensibilității pure în artele figurative”. Artistul reface o operă a lui Malevici, subliniind actualitatea uneia dintre cele mai faimoase direcții ale artei abstracte”.

* * *

Raia Rogac: *Domnule Valeriu Herța, suntem la un vernisaj al artei dumneavoastră. Dar înainte de a vorbi despre acesta vreau să amintesc și de o altă expoziție personală, desfășurată cu ceva timp în urmă la Hâncești, moderatorul ei fiind mentorul dumneavoastră, domnul T. Bătrânu, cel care v-a convins că penelul vă poate transforma viața în clipe de fericire. Atunci mi-ați spus că veți avea peste câțiva ani o expoziție aniversară la Chișinău, în Sala Mare a Centrului Expozițional „Constantin Brâncuși”. Aceștia – anii – au trecut uimitor de repede. Din cauza pandemiei, prestigioasa sală, unde fiecare pictor visează să-și desfășoare expozițiile personale, în special cele aniversare, fiind închisă pe o perioadă lungă, s-a deschis în ajunul jubileului dumneavoastră. Considerați acest lucru ca un surâs din partea destinului, adică o clipă de noroc?*

Valeriu Herța: Expoziția din Hâncești a fost una deosebită. A fost o întâlnire cu baștina, cu oameni dragi – colegi de școală și prieteni, de asemenea, foști colegi de serviciu, căci anume în acest oraș – centru raional – mi-am început activitatea de muncă în calitate de profesor la Școala de Arte. Acum tot mai puțini artiști realizați, stabiliți la Chișinău și peste hotare, revin să-și expună lucrările de artă în localitățile natale. Leagănul meu de copilărie și de ispite de creație este satul Bardar din raionul Hâncești, de unde au pornit în lumea mare și marii artiști: plasticianul care se identifică cu stampa „Eminescu”, regretatul Aurel David, naistul Vasile Iovu, interpreta Corina Țepeș, compozitorul Andrei Sava și încă mulți alții.

Am trăit și mi-am desfășurat activitatea de muncă o perioadă considerabilă de viață în orașul Hâncești, de aceea am considerat că este o datorie de onoare să-mi cinstesc urbea și oamenii care mi-au fost altădată alături, dar și pentru a pune în cadrul acestei expoziții personale pe tapet rodul muncii de ani de zile în domeniul artei plastice. Atunci când îmi împărtășeam impresiile despre expozițiile personale pe care le-am organizat fie în orașul Vilnius din Lituania, fie la Casa Pictorilor din Moscova ori în orașul Brăila din România, unii din partea locului mă tot iscodeau: dar când vii și la noi cu o expoziție? Știind că oamenii din raion pe lângă multiplele obligații de serviciu mai au și multe treburi gospodărești sau agricole, nu prea având timp să vină în capitală la activități culturale, am decis să vin eu cu o expoziție Acasă, la ei, dar și la mine, fiindcă baștina, oricât de departe nu ne-ar arunca destinul, o

purtăm cu fidelitate în suflet. Mi-am asumat toate cheltuielile, fără a primi ajutor de undeva. Și îi înțeleg pe unii colegi care nu doresc să organizeze expoziții în localitățile sătești sau raionale, pentru că pe lângă un mare efort în realizarea, organizarea și transportarea lucrărilor, mai e nevoie și de o sumă de bani din punga comună a familiei întru atingerea scopului propus. Foarte mulți au fost surprinși că am avut această îndrăzneală, dar rezultatul a fost pe măsura riscului și s-a soldat cu un vernisaj excepțional, la care a asistat și doamna Monica Babuc, ministrul Culturii de atunci, dânsa originară și ea din Bardar.

Centrul Expozițional „Constantin Brâncuși” a fost deschis din toamnă, mai devreme de expoziția mea aniversară, dar o parte din artiști au refuzat să organizeze și să desfășoare expoziții personale în timpul pandemiei, chiar dacă au fost programați. Alții și-au amânat expozițiile pentru anii următori. Eu însă am mers înainte.

R.R.: *Toată lumea venită la acest eveniment important, multă și selectă, s-a străduit să respecte măsurile de protecție. Sala Mare n-a încăput toate lucrările. Câte au ajuns spre admirația publicului și câte au rămas în afară?*

V.H.: Organizarea și desfășurarea unei expoziții personale în Sala Mare a Centrului Expozițional „Constantin Brâncuși” poate fi asemănată cu un urcuș spre vârful unui munte și cucerirea acestuia sau, dacă vrei, cu un examen profesional. Am început pregătirea cu un an și jumătate în urmă. A fost o muncă asiduă, zi de zi, pe mai multe planuri, chit că în paralel îmi desfășuram activitatea și la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Colegii au menționat în mesajele de felicitare că a fost o expoziție mai specială, deosebită de celelalte, remarcându-se prin stil, panotare și axarea pe modernitate. Am expus 115 lucrări, așa cum am menționat la inaugurare, vreo treizeci la sută fiind lucrări noi, realizate în anii 2019-2020, repartizate pe genuri: pictură, gravură și caligrafie.

M-am decis să prezint lucrări din diferite perioade și le-am selectat pe cele mai bune. După părerea mea, n-am greșit, fiindcă anume ele au fost cele mai potrivite pentru o imagine de ansamblu a creației mele artistice. Pentru un pictor, oricum l-ar aprecia critica de artă, toate lucrările sunt ca niște copii și este greu să dai prioritate unora, renunțând la altele pentru o altă ocazie. Fiecare expoziție este concepută după o anumită structură bine definită. Aceasta nu poate fi extrem de aglomerată, pentru că nu e bine. În afara expoziției au rămas 110 lucrări, aproape cât pentru o altă

expoziție. Și cred că pentru unii vizitatori acestea ar fi avut poate o priză mai mare decât cele din sală. Studenții noștri de la Facultatea de Arte Plastice și Design au avut norocul să le admire pe toate. Am fost fericit că toate exponatele au plăcut publicului, inclusiv lucrările de caligrafie, mai rar întâlnite în ziua de astăzi. Artistul plastic Victor Cobzac a scris chiar un mic eseu, care m-a copleșit total. L-am recitat de câteva ori în seara când a apărut pe Facebook.

R.R.: O întrebare tradițională: aveți suficienți cumpărători pentru lucrări?

V.H.: Cât privește cumpărătorii, cred că ar trebui ca statul nostru să construiască un spațiu suplimentar pentru a expune arta contemporană. Știu mulți colegi care n-au vândut nicio lucrare. Eventualul cumpărător simplu nu va achiziționa niciodată o lucrare complexă de factură modernă, fiindcă nu e pregătit, nu are educație în domeniul artistic și nu vrea să fie luat la rost de cei din preajma lui că n-a făcut o alegere bună, n-a investit banii acolo unde trebuie. În acest sens pot spune că la noi sunt autori cu foarte multe lucrări bune, care nu-și au cumpărători nici din partea persoanelor fizice, nici din partea instituțiilor de stat și private de profil. Cred că, din acest punct de vedere, perioada pe care o parcurgem va fi văduvită de exponate pe acest segment de timp. Astfel, istoricul artei plastice din Republica Moldova va avea și pete albe în acest sens. În Muzeul Ermitaj din Sankt Petersburg sunt în depozitare atâtea lucrări că dacă cineva din vizitatori s-ar decide să le admire pe toate, doar stând un minut la fiecare lucrare, pentru aceasta i-ar trebui șapte ani.

R.R.: Unde vă este atelierul?

V.H.: Atelierul e în blocul de pe strada Gh. Asachi, intersecție cu strada Vasile Dokuceaev. Acolo sunt o parte din atelierele Uniunii Artiștilor Plastici. Este un loc interesant cu o istorie aparte. Suntem ca albinuțele: fiecare în atelierul său gândește, creează, se dedă filozofiei, adică este un loc unic propice pentru creație.

R.R.: Cine v-au fost modelatorii destinului artistic? De unul ați amintit, dar cred că au fost și alții, inclusiv la arhitectură. Apropo, un deceniu ați deținut directoratul la Școala de Arte Plastice pentru copii din Hâncești. Când erați școlar, ați frecventat această instituție?

V. H.: În perioada de adolescență, cât am locuit la Bardar, am avut noroc că în apropiere de casa noastră părintească se afla casa ceramistului și sculptorului Gheorghe Răileanu (taică-său a fost

un bun prieten al bunelului meu), pe care îl vizitam de multe ori. Anume el a fost acela care mi-a dat inițial puținele, dar consistentele lecții de artă plastică. Tot la el am văzut pentru prima oară niște desene profesionale.

La început, am făcut o încercare de a intra la studii la Școala de Arte Plastice „I.E. Repin”, astăzi Colegiul de Arte Plastice „A. Plămădeală”, dar am suferit eșec și am studiat în continuare în clasa a X-a, după care am urmat Facultatea de Arhitectură a Universității Tehnice din Chișinău. La facultate, maestrul profesor Grigori Bosenko m-a făcut să mă îndrăgostesc de Ex-libris, ca mai apoi, la Hâncești, să-l întâlnesc pe pictorul Timotei Bătrânu care m-a inițiat în pictură. De atunci, am rămas prieteni până astăzi. M-ați întrebat dacă am frecventat Școala de Arte pentru Copii din Hâncești. Ce să vă spun? Am dorit foarte mult, dar părinții nu au avut posibilități financiare.

R.R.: *Calitățile de plastician, grafician, ex-libriscian, caligraf, de lector la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău vă oferă un câmp larg de experimente. În unele domenii dețineți chiar unicitatea. Bunăoară, în cel de caligrafie. Cum v-ați apropiat de fiecare?*

V.H.: Practicarea lor îmi oferă un câmp larg de viziune, dar nu sunt sigur că acest lucru e bine. Dacă aș avea mai multe vieți, poate că aș reuși să mă dedic mai mult fiecărei pasiuni în parte ca s-o dezvolt până la un înalt profesionalism. În caligrafie am fost influențat de către Villu Toots din Estonia și de un bun prieten – Veaceslav Molovată, un excepțional arhitect, care posedă nativ unele calități în această direcție, pe când alții le deprind în mai mulți ani de exersare practică. La început, el mi-a demonstrat un stil de litere foarte simple, dar moderne. Sigur că noi, cei interesați, culegeam informații de peste tot. Posibilități însă erau puține. Colecționez etichete de pe cutiile de chibrituri, unde erau diverse caractere frumoase. Când Villu Toots a prezentat a doua sa carte de caligrafie *Caracterul contemporan*, ea a avut efectul unei bombe în fosta URSS. Și așa, azi un pic, mâine un pic, am ajuns și la rezultatele scontate. Pe atunci, când învățam eu, nu exista nicio școală de caligrafie. Studenții de azi au mare noroc, dar unii nu-și dau bine seama de acest lucru și îl vor conștientiza peste mai mulți ani.

R.R.: *Predați studenților pictura? Aveți deja discipoli?*

V.H.: Sigur că îmi place foarte mult pictura, dar predau alte obiecte, precum caligrafia și grafica de calculator. Mai predau Arta

3D pentru studenții grupei de design interior. În afară de aceasta am ore de caligrafie – curs opțional pentru studenții grupelor de graficieni. Este o posibilitate foarte bună pentru mine de a promova caligrafia, fiindcă această disciplină este predată acum numai la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” și la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice. Mi-am început activitatea la Facultatea de Arte Plastice și Design dintr-o pură întâmplare în anul 2004. Inițial, am predat mai multe discipline pentru studenții de la design interior: proiectare, machetare, desen de specialitate, ca ulterior să mă axez pe grafica de calculator. Aș putea zice că pentru mine este foarte interesant calculatorul și utilizarea lui în procesul didactic.

R.R.: Dedicat vopselelor și tușurilor, ați obținut totuși licența de arhitect la Universitatea Tehnică și nu de artist plastic. Ați reușit să realizați și în acest domeniu ceva?

V.H.: Sigur. Am absolvit Institutul Politehnic din Chișinău și pot spune că a fost o școală foarte bună pentru mine. Erau atâtea ore de pictură și desen, poate mai multe decât sunt acum la Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Pământădeală”. Studiile de arhitect îți dezvoltă foarte bine gândirea abstractă și spiritul analitic. Imediat după absolvire am fost repartizat la consiliul raional Hâncești, la Secția arhitectură. În doi ani cât am lucrat, am reușit să fac proiectele la doar două case individuale cu parter și etaj. Am mai revenit la activitatea de arhitect în Siberia, fiind plecat acolo să lucrez la o companie de construcții. Atunci am realizat mai multe proiecte de reconstrucție a unor obiective. Tot acolo am început studiarea și întocmirea proiectelor la calculator. Revenit în 2004 Acasă, am făcut câteva proiecte individuale de case cu două nivele. De asemenea, am participat la concursuri republicane de amplasare a unor monumente de for public. Pentru concepția proiectului „Orașul vinului”, realizată împreună cu arhitectul Victor Vieru, am luat Locul I. În anul 2007 Uniunea Arhitecților din Republica Moldova mi-a acordat Diploma pentru cel mai bun proiect al anului la categoria „Monumente”.

R.R.: Să revenim la sărbătoare. În cadrul ei, în luarea sa de cuvânt, plasticianul Ghenadie Jalbă a amintit de expoziția personală a Valentinei Rusu-Ciobanu, desfășurată la împlinirea unui veac de viață și activitate a pictoriței, dorindu-vă să ajungeți la o asemenea longevitate. Ați cunoscut-o personal? Ați avut ce lua de la longeviva plasticiană, care este considerată figură principală

în fondarea școlii de pictură din Basarabia? I-a plăcut și distinsei doamne să experimenteze în domeniul abstractului, gest îndrăzneț și riscant pentru perioada de vârf a carierei profesionale pe vremea regimului comunist.

V.H.: Nu am cunoscut-o personal pe Valentina Rusu-Ciobanu, dar am văzut și am admirat lucrările ei. Consider că este unul din piscurile cele mai înalte ale picturii din Republica Moldova. Încă din timpul studenției frecventam permanent expozițiile de artă plastică, care se desfășurau în incinta Catedralei din inima Chișinăului, pe care comuniștii o transformaseră în sală de expoziții. Expunerea lucrărilor Valentinei Rusu-Ciobanu constituiau chiar și atunci un eveniment de mare valoare și venea foarte multă lume la vernisaje. Noi, studenții de la facultățile de arhitectură și pictură, mergeam la expoziții nu doar cu văzutul, dar și cu analizatul. Discutam aproape despre fiecare lucrare și ne puteam face și unele concluzii pentru viitor. Fiecare pictor are calea sa, experimentul este o parte a acesteia. Noi începem prin a desena un măr, fără să ne dăm seama că în acesta se află germele carierei noastre profesionale, pe care îl dezvoltăm și ajungem până la educarea tinerelor generații și la transmiterea cunoștințelor noastre acestora.

R.R.: Aveți o strânsă colaborare cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Când a început și cum?

V.H.: A început cu întâlnirea mea la Hâncești cu doamna Lidia Kulikovski, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Cred că era prin anul 2000, Domnia Sa fiind invitată de Biblioteca Publică Raională la simpozion. Am putut din start aprecia că este o fire foarte interesantă și receptivă. Ulterior, după ceva timp, am reîntâlnit-o și așa a început colaborarea noastră. Ceea ce se impune la prima vedere este deschiderea dumneai spre orice proiect inovator. Și aici interesele noastre de creație au coincis. Am vorbit despre concursul de caligrafie „Crinii Latini”, despre concursul „Ex-libris” și am demarat desfășurarea lor. Primele ediții au avut loc în afara Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, după care doamna Lidia Kulikovski a propus să facem următoarele ediții la Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. E bine de știut că în baza unui scenariu original lucrările se realizează ad-hoc, adică pe loc. Tinerii se adună la o dată stabilită, căci participanții sunt anume din această categorie, primesc ustensilele și foile ștampilate pentru concurs și exercită lucrarea. După expirarea timpului acordat, jurizarea se face imediat de către specialiști

competenți. Apoi tinerilor li se acordă trofee, în corespundere cu valoarea lucrărilor, însă tuturor li se înmânează diplome de participare, astfel că toată lumea este mulțumită.

R.R.: În cadrul expoziției aniversare ați avut și o miniexpoziție a revistei „BiblioPolis”, grație designului copertelor pe care le realizați pentru fiecare număr. Ați început chiar de la primul?

V.H.: Nu, designul copertelor primelor numere a fost realizat de altcineva. Atunci când am venit la revista „BiblioPolis”, le-am văzut, dar m-am străduit să practic un stil mai modern. Am început a regândi coperta într-o nouă cheie, folosind compoziții bidimensionale, dar am realizat și câteva tridimensionale. Am văzut că haina nouă se potrivește și am prelungit experimentul și pentru următoarele numere. Am schimbat caracterele de la un număr de revista la altul, străduindu-mă să fac coperta cât mai frumoasă. Solicitarea din partea doamnei Kulikovski, director general la vremea respectivă, era ca designul copertei să fie cât mai variat și cât mai colorat. Diversitatea culorilor întotdeauna atrage și bucură ochiul. A fost o colaborare într-adevăr bună, lucram împreună cu Domnia Sa. De asemenea, împreună cu regretatul Vlad Pohilă, redactorul-șef al revistei „BiblioPolis”, cu regretatul secretar de redacție Valeriu Rață. Un sprijin bun am avut și am în continuare de la Genoveva Scobioală. Vreau să menționez că echipa redacției este una deosebită, se remarcă prin colegialitate, respect reciproc și prietenie. Mă bucur că după mai multe încercări și experimente designul revistei „BiblioPolis” este îndrăgit atât din interior de familia mare a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, cât și de toți cititorii ei din afară.

R.R.: Începând cu 1981, ați organizat cu regularitate expoziții personale, uneori chiar și câte două-trei pe an. Se vede că prima a fost de bun augur. Multe din ele sunt găzduite de filialele Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, ați ajuns chiar și la biblioteca mea de cartier „Transilvania”.

V.H.: Acolo expoziția a fost organizată de colegul meu Oleg Cojocar. Am organizat cel mult două expoziții în același an. Organizarea unei expoziții nu este un lucru ușor. Sunt foarte mulți factori de care depinde reușita acesteia. În primul rând, trebuie să ai mult timp liber pentru realizarea și pregătirea lucrărilor. Am avut expoziții numai cu lucrări Ex-libris, care au fost apreciate și de turiști din țările nordice, fiind vizitatori ai Bibliotecii. Expoziția, ca și pâinea noastră cea de toate zilele, trebuie să se coacă, adică să fie

pregătită conform unei concepții adecvate care să atragă vizitatorii. Cea mai reușită colaborare am avut-o cu Filiala de Arte „Tudor Arghezi”, care se află la Chișinău lângă Consulatul României.

R.R.: *Eu v-am „descoperit” la expozițiile, dar și la activitățile-concurs de la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Ați putea organiza aici un cenaclu de pictură sau de caligrafie...*

V.H.: Deocamdată, caligrafia în Republica Moldova nu este destul de apreciată, dar sper că situația se va schimba în viitorul apropiat. Sper, de asemenea, că vom continua Concursul de caligrafie pentru tineri „Crinii Latini”. Este unul la care țin foarte mult și doresc continuarea lui. Înainte de concurs organizăm o serie de workshopuri și tinerii participă activ la aceste acțiuni. Eu cred că Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” va continua susținerea tinerilor pe acest plan, astfel ca cele mai bune lucrări să le prezentăm și publicului larg. Caligrafia este și artă, este și meditație, este și terapie, urmează ca toate aceste aspecte să le descopere fiecare doritor de a o practica în parte.

R.R.: *Vă rog, să ne vorbiți puțin și despre familia dumneavoastră. Aveți proprii discipoli din sânul ei?*

V.H.: Am două fiice deja căsătorite. Una din ele este plecată peste hotare, cealaltă își desfășoară activitatea de muncă la Chișinău. Chiar dacă una din fiicele mele este absolventă a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice, este impusă de situația financiară să lucreze în alt domeniu, acesta oricum având tangență cu domeniul artistic. Astăzi e complicat să-ți poți asigura familia cu minimumul necesar doar din câștigul de pe urma activităților artistice, în special în domeniul artei plastice. Fiecare dintre cei care practică meserii sau desfășoară activități de acest gen se descurcă individual mai mult pe cont propriu. Regresul în această direcție se va contura abia peste câteva decenii. Cu părere de rău, în prezent, o bună parte a societății pune în prim-plan alte valori decât cele artistice sau cele de educație. Copiii noștri trebuie să fie competitivi cu cei din alte țări, doar așa pot deveni adevărați profesioniști. Școlile de artă, în special cele de pictură, sunt o comoară și ele neapărat trebuie păstrate, iar profesorii lor – protejați și susținuți.

R.R.: *Mulțumesc mult pentru interviu și să ne vedem cât de curând la o altă expoziție personală sau concurs. Mult succes!*